

PATVIRTINTA

Vilniaus Pranciškaus Skorinos gimnazijos
direktoriaus 2016 m. rugsėjo 19 d.
įsakymu Nr. 82/V

PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO VILNIAUS PRANCIŠKAUS SKORINOS GIMNAZIJOJE TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus Pranciškaus Skorinos gimnazijoje (toliau – Gimnazija) tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – padėti gimnazijai užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Gimnazijoje.

3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

3.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

3.2. kiekvienas Gimnazijos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

4. Visi Gimnazijos bendruomenės nariai (mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) turi būti supažindinti su mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais ir patvirtinti tai savo parašu.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. **patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.1.1. **žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, uжимas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.1.2. **fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.1.3. **socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.1.4. **elektroninės patyčios**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

5.2. **patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, iš kurio yra tyčiojama;

5.3. **besityčiojantysis** – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

5.4. **patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);

5.5. **patyčių stebėtojas** – mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias;

5.6. **patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis Gimnazijos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

5.7. **patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

5.8. **patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos Gimnazijoje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinių tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu, patvirtintu Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 30-1602.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA GIMNAZIJOJE

7. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi Gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi Gimnazijos direktorius, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o ją vykdo visi Gimnazijos bendruomenės nariai.

8. Gimnazijos direktorius yra atsakingas už Gimnazijos tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio Gimnazijos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą Gimnazijos bendruomenei ir vykdymą.

9. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau kaip trys atsakingi asmenys, sudarantys Gimnazijos patyčių prevencijos ir intervencijos koordinacinę grupę (toliau – Koordinacinė grupė). Gimnazijos direktorius Koordinacinės grupės nariais paskiria 3 ar daugiau Vaiko gerovės komisijos narius, kurie kasmet:

9.1. inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų dėl Gimnazijoje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per pusmetį);

9.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.5. teikia siūlymus Gimnazijos direktoriui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo Gimnazijoje, Gimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

9.6. teikia siūlymus Gimnazijos direktoriui dėl Gimnazijos tvarkos aprašo tobulinimo;

9.7. atlieka kitus Gimnazijos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

10. Klasės vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Koordinacinės grupės narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

11. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas Gimnazijos administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

11.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

11.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, Gimnazijos nuostatus ir elgesio taisykles;

11.3. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar Gimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

11.4. informuoja klasės vadovą apie įtariamą ir/ar įvykusią patyčią;

11.5. tiesiogiai informuoja vieną iš Koordinacinės grupės narių apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias) ir kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 1).

12. Gimnazijos administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo veiksmai įtarus ir/ar pastebėjus elektronines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:

12.1. išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;

12.2. įvertina grėsmę mokiniui, jo sveikatai ir esant poreikiui kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus rūpintojus) ar Gimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

12.3. surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

12.4. informuoja klasės vadovą apie elektronines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją);

12.5. tiesiogiai informuoja vieną iš Koordinacinės grupės narių apie įtariamą ir/ar įvykusias elektronines patyčias ir kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr.1).

13. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

13.1. išsiaiškina situaciją ir nustato, ar tai patyčių atvejis;

13.2. patyčių atvejui pasitvirtinus, užpildo pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr.1);

13.3. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

13.4. vykdo tolesnę situacijos stebėseną;

13.5. nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniais patyčių atvejais, inicijuoja Koordinacinės grupės posėdį ar kreipiasi į Gimnazijos vaiko gerovės komisiją ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.

14. Asmuo, priėmęs užpildytą pranešimo apie patyčias formą, ją registruoja Gimnazijos patyčių registracijos žurnale.

15. Koordinacinė grupė ar Gimnazijos vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

15.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

15.2. informuoja Gimnazijos direktorių apie esamą situaciją;

15.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

16. Mokyklos bendruomenės nario, įtarusio patyčias ar liudijusio patyčių atvejį, gavusio apie jį pranešimą, veiksmai:

16.1. kreipiasi į mokinio, patyrusio patyčias, klasės vadovą, kuris imasi veiksmų, numatytų Tvarkos apraše.

16.2. užpildo pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr.1) ir perduoda ją vienam iš Koordinacinės grupės narių.

17. Mokiniui pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti Gimnazijos direktorių, kuris imasi Gimnazijos tvarkos apraše ar kituose Gimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų.

18. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turėtų informuoti Gimnazijos direktorių, kuris imasi Gimnazijos tvarkos apraše ar kituose Gimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų.

19. Gimnazijos direktorius, sužinojęs apie Gimnazijos darbuotojo patiriamas patyčias arba Gimnazijos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių.

20. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius Gimnazijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

21. Tais atvejais, kai Gimnazijoje yra tam tikrų priežasčių, dėl kurių negali būti teikiama švietimo ar kita pagalba ar netikslinga ją teikti Gimnazijoje, klasės vadovas ir/ar administracijos atstovas nukreipia mokinį ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į Savivaldybės švietimo pagalbos įstaigą.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniais ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

VILNIAUS PRANCIŠKAUS SKORINOS GIMNAZIJA
PRANEŠIMAS APIE PATYČIAS

Data

Bendrieji duomenys:

Asmuo, kuris informuotas apie įvykį
Asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias
Įvykio data, laikas
Įvykio vieta
Patyčių forma (naudota ir/ar įtariama, kad buvo naudota):
<u>Žodinės patyčios:</u> pravardžiavimas, grasinimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt. <u>Fizinės patyčios:</u> mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt. <u>Socialinės patyčios:</u> socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas, įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad asmuo yra nepageidaujamas ar atstumiamas ir kt. <u>Elektroninės patyčios:</u> patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.) <u>Kiti pastebėjimai (įrašyti)</u> _____ .
Ar besityčiojančio toks elgesys yra pasikartojantis:

Duomenys apie įvykio dalyvius:

Asmens, <u>patyrusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius ar/ir klasė:	
Asmens/-ų, <u>kuris tyčiojosi</u> vardas, pavardė, amžius ar/ir klasė:	
Asmens/-ų, <u>stebėjusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius ar/ir klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Gimnazijos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio planas su:

Asmeniu, patyrusiu patyčias:	
Asmeniu, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais (globėjais):	
Kitais gimnazijos darbuotojais:	

Kita (įrašyti):	
-----------------	--